

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2017 M. LIEPOS 1 D. – 2017 M. LIEPOS 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	3
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA	3
<i>Dėl savivaldybės tarybos sprendimo, nustatančio nekilnojamojo turto mokesčio tarifus konkrečioms metams, kaip tyrimo dalyko</i>	<i>3</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	4
<i>Dėl teisės mirusių pensijų gavėjų įpėdiniams gauti kompensacijas už sumažintą pensiją</i>	<i>4</i>
<i>Dėl asmens, atliekančio laisvės atėmimo bausmę, pensijų draudimo stažo</i>	<i>5</i>
<i>Dėl asmens atliktų darbų pripažinimo visuomenei naudinga veikla</i>	<i>6</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	7
<i>Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos atsisakymo užsieniečiui leisti atvykti į Lietuvos Respubliką, remiantis Migracijos departamento priimtu sprendimu uždrausti šiam užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką</i>	<i>7</i>
10. LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖ	7
<i>Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo nepilnamečiams kitų valstybių piliečiams, kai pagal tų valstybių teisę nėra galimybės atsisakyti tos šalies pilietybės</i>	<i>8</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI	8
<i>Dėl mokesčių administratoriaus pareigos padėti mokesčių mokėtojams įgyvendinti savo teises ir atlikti pareigas</i>	<i>8</i>
<i>Dėl mokesčių administratoriaus privalomojo nurodymo patikslinti mokesčio deklaraciją</i>	<i>9</i>
<i>Dėl pareigos įvykdyti mokesstinę prievolę nuo A klasės gyventojų pajamų paskirstymo tarp mokesčio mokėtojo ir mokesčių išskaičiuojančio asmens</i>	<i>10</i>
<i>Dėl iš Lietuvos išvykusio buvusio mokesčių mokėtojo pareigos pranešti Lietuvos mokesčių administratoriui apie jo gyvenamosios vietos pasikeitimus</i>	<i>11</i>
<i>Dėl mokesčių administratoriaus pareigos įrodyti apmokestinamojo asmens žinojimą (galėjimą žinoti) apie dalyvavimą į sukčiavimą įtrauktame sandoryje siekiant paneigti teisę į PVM atskaitą, kai realiai sandoris neįvyko ar nėra tiesioginio ryšio tarp įsigytų prekių (paslaugų) ir šio asmens apmokestinamos veiklos ...</i>	<i>12</i>
18. NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMAS	13
<i>Dėl valstybės įmonės pripažinimo valstybės organizacija, sprendžiant klausimą dėl žemės, į kurią siekiama atkurti nuosavybės teises, priskyrimo valstybės išperkamai žemei</i>	<i>13</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ	14
<i>Dėl priėmimo į valstybės tarnybą procedūros atšaukimo</i>	<i>14</i>
25. MOKSLAS IR ŠVIETIMAS	16
<i>Dėl Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus įgaliojimų</i>	<i>16</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	17
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	17
<i>Dėl UAB „Vilniaus vandenys“ vykdomos viešojo administravimo veiklos</i>	<i>17</i>
<i>Dėl pagal paramos sutartį Nacionalinės mokėjimo agentūros išmokėtų sumų išieškojimo</i>	<i>18</i>
57. BYLOS NAGRINĖJIMO IŠLAIDOS	19
<i>Dėl žyminio mokesčio grąžinimo, kai jį sumokėjus byloje suteikiama antrinė teisinė pagalba</i>	<i>19</i>
59. APELIACINIS PROCESAS	20
<i>Dėl teismo sprendimo priteisti dėl ekonominės krizės neišmokėtą darbo užmokestį pagal Grąžinimo įstatymą, kai apeliacinio skundo nepateikia atsakovas</i>	<i>20</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informavimo tikslams. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti, pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma, remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl savivaldybės tarybos sprendimo, nustatančio nekilnojamojo turto mokesčio tarifus konkrečioms metams, kaip tyrimo dalyko

Nagrinētu atveju atskiruoju skundu pareiškėjas ginčijo Klaipėdos apygardos administracinio teismo nutartį, kuria administracinė byla nutraukta.

Nagrinėtoje byloje pareiškėjas Vyriausybės atstovas Klaipėdos apskrityje kreipėsi į teismą, prašydamas ištirti, ar Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ 1.4 punktą, kuriuo mokesčių mokėtojams, priskirtiniams didžiųjų mokesčių mokėtojų kategorijai, nustatytas 2,5 procento nekilnojamojo turto mokestinės vertės nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metams tarifas, atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 6 straipsnio 2 dalį.

Pirmosios instancijos teismas administracinę bylą nutraukė, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 103 straipsnio 1 punktu, t. y. dėl to, kad pareiškėjas su abstrakčiu pareiškimu ištirti norminio savivaldybės administracinio akto teisėtumą kreipėsi jau tada, kai Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas teisinis reguliavimas buvo netekęs galios, todėl yra išnykęs ginčo dalykas.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad patikrinus Teisės aktų registrą, įvertinus Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ turinį, nėra pagrindo konstatuoti, jog Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimas, kuriuo nustatyti nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifai, yra pakeistas ar netekęs galios, taip pat nenustatyta, kad Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ 1.4. punkte įtvirtintas teisinis reguliavimas pakeistas ar panaikintas. Priešingai, Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ yra galiojantis, gali būti taikomas, todėl gali būti ginčo objektu.

LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ nustatyta asmenų apmokestinimo nekilnojamojo turto mokesčiu tvarka yra pakitusi. Tai, jog konkretus nekilnojamojo turto mokesčio tarifas taikomas konkrečiam mokestinio periodo mokestinėms prievolėms nustatyti, LVAT nuomone, nesudaro pagrindo teigti, jog jis, pasibaigus šiam mokestiniam laikotarpiui, netenka galios. Tikrinamoje byloje ginčijamas Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ ir Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2017 metų tarifų nustatymo“ reguliuoja skirtingus teisinius santykius. Pirmasis sprendimas nustato, kokie tarifai taikomi Skuodo rajone apskaičiuojant nekilnojamojo turto mokestį už 2016 metus, o antrasis nustato nekilnojamojo turto mokesčio tarifus 2017 metams.

Byloje padaryta išvada, kad pareiškėjo Vyriausybės atstovo Klaipėdos apskrityje pareiškimas paduotas dėl galiojančio norminio administracinio akto dalies, t. y. dėl Skuodo rajono savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio 2016 metų tarifų nustatymo“ 1.4 punkto atitikties Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 6 straipsnio 2 daliai, todėl gali būti nagrinėjamas administraciniame teisme.

Atskirasis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškimo priėmimo klausimas pirmosios instancijos teismui perduotas nagrinėti iš naujo.

2017 m. liepos 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-558-556/2017

Teismo proceso Nr. 3-63-3-00262-2017-5

Procesinio sprendimo kategorija 53.1

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.3. Valstybinės socialinio draudimo pensijos ir kompensacijos

7.3.1. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos

Dėl teisės mirusių pensijų gavėjų įpėdiniams gauti kompensacijas už sumažintą pensiją

Apžvelgiamu atveju pareiškėja yra J. J., mirusio 2013 m. kovo 14 d., įpėdinė. Pareiškėjos sutuoktinis iki savo mirties gaudavo jam paskirtą valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją (toliau – senatvės pensija), kuri nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d. jam buvo mokama sumažinta pagal Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo (toliau – Laikinasis įstatymas) 6 straipsnio 1 dalies nuostatas. Ginčo dėl šių aplinkybių byloje nebuvo.

Byloje ginčytai sprendimais tiek Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Mažeikių skyrius (toliau – Skyrius), tiek Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valdyba) nurodė, kad pareiškėja teisės į šiuo pagrindu sumažintos pensijos kompensaciją neturi, nes tokios galimybės mirusių pensijų gavėjų paveldėtojams nenumato nei Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų kompensavimo įstatymas, nei Civilinio kodekso 5.1 straipsnis.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad ginčo sprendimų priėmimo metu jau buvo priimtas ir galiojo specialusis ginčo teisiniams santykiams taikytinas teisės aktas – 2014 m. gegužės 15 d. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų kompensavimo įstatymas Nr. XII-886, todėl atsakovai teisėtai ir pagrįstai juo vadovavosi. Šiame įstatyme neįtvirtinta galimybė kompensacijas gauti mirusių pensijų gavėjų įpėdiniams. Svarbu tai, kad Laikinojo įstatymo 6 straipsnio nuostatos Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d. nutarimu, priešingai nei teigė pareiškėja, buvo pripažintos neprieštaraujančiomis Konstitucijai, todėl įstatymų leidėjas, įtvirtindamas šiuo pagrindu sumažintų pensijų kompensavimą ir atsižvelgdamas į šio pensijų mažinimo teisėtumą, turėjo teisę laisvai spręsti dėl tokių nepriemokų kompensavimo ir nustatyti jį tik pensijų gavėjams (o ne jų įpėdiniams). Taigi atsakovai ginčytuose sprendimuose padarė teisėtą ir pagrįstą išvadą, kad šiuo pagrindu sumažinta pensijos dalis pareiškėjai neturi būti išmokėta. Tokios pozicijos laikytasi ir faktinėmis aplinkybėmis bei taikytomis teisės normomis panašioje administracinėje byloje (LVAT 2015 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1935-143/2015).

Byloje nustatyta, kad pareiškėjos sutuoktiniui 2010 metais buvo mokama pensija, sumažinta ir pagal Laikinojo įstatymo 8 straipsnį, kuris Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d. nutarimu buvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai. Šiuo pagrindu susidariusi nepriemoka buvo 4 060,55 Eur.

Ginčytai sprendimais tiek Skyrius, tiek ir Valdyba atsisakė išmokėti pareiškėjai šią pensijos dalį, motyvuodami tuo, kad tuo metu dar nebuvo patvirtintas tai numatantis kompensavimo mechanizmas. Apeliaciniame skunde Valdyba nurodė, kad šiuo pagrindu sumažintos pensijos dalis bus išmokėta pareiškėjai 2015 m. birželio 30 d. Kompensavimo įstatymo Nr. XII-1923 (įsigaliojusio nuo 2015 m. rugpjūčio 1 d.) nustatyta tvarka ir terminais. LVAT 2017 m. gegužės 24 d. gavo Skyriaus 2017 m. gegužės 24 d. pranešimą, kuriame nurodyta, kad pareiškėjai 2017 m. kovo 15 d. buvo išmokėta 4 060,55 Eur, t. y. visa pensijos nepriemoka, susidariusi dėl Laikinojo įstatymo 8 straipsnio nuostatų taikymo. Pareiškėja apie tai informuota Skyriaus 2017 m. kovo 30 d. raštu „Dėl kompensuojamos senatvės pensijos sumos (dirbusiam)“. Atsižvelgiant į tai, kad ši suma pareiškėjai jau yra išmokėta, t. y. šiuo aspektu kilęs ginčas yra išspręstas, pareiškėjos skundo reikalavimas jį priteisti iš atsakovo buvo atmestas.

Dėl išdėstytų aplinkybių iš dalies tenkinant atsakovų apeliacinius skundus, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas, priimant naują sprendimą – pareiškėjos skundą atmesti.

2017 m. liepos 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1039-756/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01691-2015-8

Procesinio sprendimo kategorija 7.3.1

[Prieiga internete](#)

Dėl asmens, atliekančio laisvės atėmimo bausmę, pensijų draudimo stažo

Byloje ginčas kilo dėl atsakovo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Marijampolės skyriaus (toliau – Skyrius) atsisakymo pareiškėjui skirti senatvės pensiją, jam sulaukus senatvės pensijos amžiaus, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo (toliau – Pensijų įstatymas) 20 straipsnio 1 dalį, teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją turi asmenys, kurie yra sukakę Pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ir turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, nustatytą senatvės pensijai. Remiantis Pensijų įstatymo 57 straipsnio 2 dalimi ir Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156, (toliau – Nuostatai) 3 priedu, vyrams, gimusiems 1950 m. gegužės 1 d.–1951 m. vasario 28 d. laikotarpiu, nustatytas senatvės pensijos amžius yra 62 metai 10 mėnesių. Pensijų įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad minimalus pensijų draudimo stažas senatvės pensijai yra 15 metų.

Nuostatų 5 priedo 23 punkte nustatyta, kad nuo asmenų, nuteistų laisvės atėmimu ir dirbusių įkalinimo įstaigose, gauto atlyginimo socialinio draudimo įmokos iki 1991 m. birželio 1 d. nebuvo mokamos, atitinkamai šie asmenys nebuvo ir neturėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, dėl ko nuteistų asmenų darbo įkalinimo įstaigose laikotarpiai neprilyginami pensijų draudimo stažui. Remiantis Pensijų įstatymo 54 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 1991 m. birželio 1 d. – 1995 m. sausio 1 d. laikotarpiu asmens pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, prilyginamas asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnį, privalomų valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikas. Pagal Pensijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatas, pensijų draudimo stažą nuo 1995 m. sausio 1 d. sudaro laikas, per kurį asmenys moka arba už juos yra mokamos ar turi būti mokamos įstatymo jiems nustatytos valstybinio socialinio draudimo įmokos ar gauna įstatyme išvardytas socialinio draudimo išmokas. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 6 dalies 3 punkte numatyta, kad nuteistieji laisvės atėmimu gaunantys darbo užmokestį privalomai draudžiami nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu.

Pareiškėjas tam tikrais laikotarpiais nuo 1969 m. gegužės 6 d. buvo nuteistas ir atliko laisvės atėmimo bausmę įvairiose įkalinimo įstaigose. Nuo 2006 m. lapkričio 13 d. iki šiol laisvės atėmimo bausmę atlieka Kybartų pataisos namuose. Iš Lietuvos ypatingojo archyvo pateiktų duomenų spręsta, jog pareiškėjas įkalinimo metu tam tikrais laikotarpiais dirbo.

Iš teisinio reguliavimo matyti, kad iki 1991 m. birželio 1 d. pareiškėjui dirbant įkalinimo įstaigose, socialinio draudimo įmokos nebuvo mokamos, pareiškėjas nebuvo draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu, dėl ko iki šio laikotarpio dirbant įkalinimo įstaigose jam ir nesikaupė valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas.

Pensijų įstatymo 54 straipsnio 2 dalyje išvardytas sąrašas laikotarpių (iki 1995 m. sausio 1 d.), kurie įskaitomi į asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, tačiau pareiškėjas nepatenka į šį įstatyme aiškiai apibrėžtą subjektų sąrašą.

Pagal Pensijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatas, pensijų draudimo stažą nuo 1995 m. sausio 1 d. sudaro laikas, per kurį asmenys moka arba už juos yra mokamos ar turi būti mokamos įstatymo jiems nustatytos valstybinio socialinio draudimo įmokos ar gauna įstatyme išvardintas socialinio draudimo išmokas. Byloje nesant duomenų, jog pareiškėjas ginčo laikotarpiu buvo draudžiamas valstybiniu socialiniu draudimu ar kad pats mokėjo, ar už jį buvo mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, pirmosios instancijos teismas pagrįstai vertino, kad pareiškėjas neįgijo teisės į valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją.

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 2 skirsnio, reglamentuojančio laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų darbą, nuostatos nenumato įmokų mokėjimo į valstybinio socialinio draudimo fondą. BVK 132 straipsnyje yra įtvirtintos išskaitos iš nuteistųjų darbo užmokesčio į pataisos įstaigose sudaromą socialinės paramos nuteistiesiems fondą. Socialinės paramos nuteistiesiems fondo sudarymo ir jo lėšų naudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. BVK 129 straipsnis, reglamentuojantis nuteistųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo stažo klausimus, numato, jog laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji valstybiniu socialiniu draudimu nedraudžiami, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinį draudimą (1 d.), laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji gali draustis savanorišku valstybiniu socialiniu draudimu nustatyta tvarka arba sudaryti pensijos sutartis su pensijų fondu, taip pat būti pensijų

programos dalyviais Pensijų fondo įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis (2 d.), nuteistųjų darbo atliekant bausmę laikas neįskaitomas į valstybinio socialinio draudimo stažą, išskyrus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka (3 d.).

Kadangi įstatyme laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems nėra numatytas įmokyti mokėjimas į valstybinio socialinio draudimo fondą, tačiau yra sudarytos sąlygos draustis savanorišku valstybiniu socialiniu draudimu nustatyta tvarka arba sudaryti pensijos sutartis su pensijų fondu, taip pat būti pensijų programos dalyviais Pensijų fondo įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjas negalėjo įgyti teisėtų lūkesčių, kad jam dirbant tik įkalinimo įstaigose atliekant bausmę ir savarankiškai nemokant socialinio draudimo įmokyti, bus kaupiamas pensijų draudimo stažas, be to, pareiškėjas posėdžio metu pats pripažino, kad būdamas laisvėje nedirbo, taigi nėra įgijęs valstybiniu socialinio draudimo pensijų stažo kitomis sąlygomis.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas.

2017 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1373-525/2017

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-01551-2015-4

Procesinio sprendimo kategorija 7.3.1

[Prieiga internete](#)

7.8. Socialinė parama šeimoms, vaikams ir nepasiturintiems gyventojams

Dėl asmens atliktų darbų pripažinimo visuomenei naudinga veikla

Pareiškėjas skunde teismui prašė panaikinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimus, kuriais pareiškėjui neskirta socialinė parama, įskaityti į visuomenei naudingą veiklą apie 12 arų ploto valstybinės žemės, esančios šalia pareiškėjo namų, tvarkymo ir priežiūros darbus ir įpareigoti atsakovą skirti pareiškėjui socialinę pašalpą. Pareiškėjas taip pat prašė priteisti iš Kupiškio rajono savivaldybės turtinę žalą – nuo 2009 metų neišmokėtą socialinę pašalpą, skaičiuojant po 101,37 Eur už kiekvieną mėnesį.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

Aptariamam atveju pareiškėjas iš esmės neginčijo aplinkybės, kad jis visuomenei naudingos veiklos, kaip ji apibrėžta ginčui aktualiuose teisės aktuose, neatliko. Pareiškėjo teigimu, valstybinio žemės sklypo, esančio prie pareiškėjo namų, priežiūros ir šienavimo darbai, kuriuos atliko pareiškėjas, turi būti pripažinti jo atlikta visuomenei naudinga veikla. Galutinės instancijos teismas su tokiais pareiškėjo argumentais nesutiko.

Sprendimus, kokia veikla priskiriama prie visuomenei naudingos veiklos, kurios atlikimui gali būti pasitelkti pinigine socialine parama gaunantys asmenys, įgalioti priimti tik teisės aktuose nurodyti subjektai, o visuomenei naudinga veikla atliekama ne pinigine socialine parama gaunančių asmenų nuožiūra, bet laikantis ją reglamentuojančių teisės aktų nustatytos tvarkos.

Nagrinētu atveju buvo akivaizdu, šios aplinkybės iš esmės neneigė ir pareiškėjas, kad jis visuomenei naudingos veiklos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. A1-255 patvirtinto Telkimo visuomenei naudingai veiklai atlikti tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 2 punkto prasme, kurią, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Įstatymas) 25 straipsnio 6 punkte, organizuoja vietos savivaldybė, neatliko. Pareiškėjo nurodyto valstybinio žemės sklypo priežiūros ir šienavimo darbai, kuriuos jis atliko savo nuožiūra, negali būti prilyginami visuomenei naudingai veiklai, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad atsakovo sprendimai, kuriais atsisakyta skirti pareiškėjui socialinę pašalpą dėl to, kad jis neatliko visuomenei naudingos veiklos, yra teisėti ir pagrįsti. Atkreiptas dėmesys ir į tai, kad pareiškėjas dėl Kupiškio rajono savivaldybės administracijos sprendimų neskirti socialinės pašalpos jam nevykdant Įstatymo 25 straipsnio 6 punkte nustatytos pareigos, kreipiasi ne pirmą kartą. Tačiau anksčiau taip pat buvo konstatuota, jog pareiškėjo nurodyti žemės sklypo tvarkymo darbai, net ir nustačius jų atlikimo faktą, vien tik pareiškėjo pageidavimu ir nesant socialinę paramą administruojančio subjekto pritarimo ir suderinimo, negali būti pripažinti kaip Įstatymo 25 straipsnio 6 punkte ir Tvarkos apraše nurodyti visuomenei naudingos veiklos darbai.

Nenustačius atsakovo neteisėtų veiksmų, pagrįstai netenkintas ir pareiškėjo skundo reikalavimas dėl turtinės žalos priteisimo. Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas.

2017 m. liepos 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1620-502/2017

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00074-2015-6

Procesinio sprendimo kategorijos: 7.8; 20.2.3.1

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.1. Užsieniečių atvykimas į Lietuvos Respubliką

8.1.3. Kiti su užsieniečių atvykimu į Lietuvos Respubliką susiję klausimai

Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos atsisakymo užsieniečiui leisti atvykti į Lietuvos Respubliką, remiantis Migracijos departamento priimtu sprendimu uždrausti šiam užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) Vilniaus rinktinės sprendimo, kuriuo pareiškėjui, Rusijos Federacijos piliečiui, turėjusiam Šengeno trumpalaikę vizą (C), atvykus iš Rusijos Federacijos, Vilniaus oro uosto užkardoje VSAT Vilniaus rinktinės pareigūnai atsisakė leisti atvykti į Lietuvos Respubliką. Anot atsakovo, pareiškėjas, remiantis Lietuvos Respublikos įstatymu dėl užsieniečių teisinės padėties, yra laikomas keliančiu grėsmę vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai arba tarptautiniams santykiams.

Pareiškėjas kartu su Gyvenančių užsienyje tautiečių palaikymo ir jų teisių gynimo fondu pirmosios instancijos teismui pateikė skundą, kuriame prašė panaikinti VSAT Vilniaus rinktinės sprendimą, tačiau teismas jį atmetė.

LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad Gyvenančių užsienyje tautiečių palaikymo ir jų teisių gynimo fondo skundas dėl VSAT Vilniaus rinktinės sprendimo panaikinimo skundžiamu pirmosios instancijos teismo sprendimu pagrįstai netenkintas, kadangi ginčytas VSAT Vilniaus rinktinės sprendimas yra priimtas dėl pareiškėjo, ir jokių tiesioginių materialinių teisinių pasekmių Gyvenančių užsienyje tautiečių palaikymo ir jų teisių gynimo fondui nesukelia, todėl negalima laikyti, kad šis subjektas turi materialinį teisinį suinteresuotumą administracinėje byloje.

Dėl pareiškėjo reikalavimo LVAT atkreipė dėmesį, kad atsakovas nurodė, jog ginčytas atsisakymas leisti atvykti kertant sieną yra Migracijos departamento priimto sprendimo uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką teisinė pasekmė. Migracijos departamento sprendimas į bylą nėra pateiktas ar išreikalautas: pareiškėjas, nurodęs, kad Migracijos departamento sprendimo jis negavo ir kad šio sprendimo turinys jam nėra žinomas, prašė įpareigoti atsakovą jį pateikti, tačiau pirmosios instancijos teismas nutartimi šio pareiškėjų prašymo netenkino. LVAT sprendė, kad aplinkybė, jog Migracijos departamentas priėmė sprendimą uždrausti atvykti pareiškėjui į Lietuvos Respubliką, savaime nepatvirtina tokio sprendimo priėmimo priežasties, todėl byloje nesant pateikto Migracijos departamento sprendimo ir nežinant jo turinio, nėra galima įvertinti VSAT Vilniaus rinktinės sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo. Taigi pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas šią bylą, nesilaikė Administracinių bylų teisenos įstatymo 80 straipsnio reikalavimų, įpareigojančių teismą visapusiškai ir objektyviai iširti bylos aplinkybes.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria atmestas kaip nepagrįstas pareiškėjo skundas, panaikinta ir ginčas šioje dalyje perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2017 m. liepos 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4033-624/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00002-2017-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 8.1.3; 43.6; 53.1; 59.1.4

[Prieiga internete](#)

10. Lietuvos Respublikos pilietybė

10.1. Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimas

Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo nepilnamečiams kitų valstybių piliečiams, kai pagal tų valstybių teisę nėra galimybės atsisakyti tos šalies pilietybės

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos sprendimų, kuriais buvo netenkinti pareiškėjų prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagal Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (toliau – Įstatymas) 27 straipsnį, kuris apibrėžia vaiko pilietybės iki 14 metų ir nuo 14 iki 18 metų įgijimą, kai jo tėvai ar vienas iš tėvų įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pareiškėjai yra piliečiai tokių valstybių, kurių teisė nesuteikia teisės atsisakyti turimos pilietybės, todėl Migracijos departamentui buvo pateiktas notarine tvarka patvirtintas dokumentas, kad pareiškėjai atsisako turimų kitų šalių pilietybių. Migracijos departamentas pareiškėjų prašymus tenkinti atsisakė, motyvuodamas tuo, kad sprendžiant dėl pilietybės suteikimo pagal Įstatymo 27 straipsnį, tokie dokumentai nėra tinkami.

Pareiškėjų nuomone, ginčo sprendimas pažeidė lygiateisiškumo, sąžiningumo ir protingumo principus, kadangi, neturėdami galimybės atsisakyti kitų šalių pilietybių, jie negalėjo įgyti Lietuvos Respublikos pilietybės. Migracijos departamento nuomone, suteikiant Lietuvos Respublikos pilietybę pagal Įstatymo 27 straipsnį, turėjo būti pateikti įrodymai, kad pareiškėjai neturi kitos šalies pilietybės. Nei Įstatymas, nei kiti teisės aktai nenustato, kad tokiu atveju Lietuvos Respublikos pilietybę gali būti suteikta remiantis notarine tvarka patvirtintu dokumentu, kad pareiškėjai atsisako turimų kitų šalių pilietybių. Įstatymo 38–39 straipsnių nustatytos išimties, taikomos tik nagrinėjant prašymus dėl pilietybės atkūrimo ar suteikimo supaprastinta tvarka, bet jos netaikomos nagrinėjant prašymus kitais pilietybės įgijimo atvejais, todėl tai nelaikytina teisės spraga, o įstatymų leidėjo valia nustatyti Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo tvarką ir sąlygas pagal kiekvieno pilietybės įgijimo pagrindo specifiką. Pirmosios instancijos teismas tokiai pozicijai nepritarė ir pareiškėjų skundą patenkino.

Apžvelgęs bylai aktualų teisinį reguliavimą, LVAT nurodė, kad įstatymų leidėjas vis dėlto yra aptaręs situaciją nesant galimybės atsisakyti kitos valstybės pilietybės, tačiau reguliuodamas vaiko pilietybės įgijimo klausimą, kai jo tėvai ar vienas iš tėvų įgyja Lietuvos Respublikos pilietybę, visiškai nepasisakė, kaip turi būti sprendžiama situacija, kai vaikas (jo atstovas) pagal tos valstybės teisę neturi galimybės atsisakyti turimos valstybės pilietybės. Šis teisinio reguliavimo nepakankamumas buvo užpildytas pirmosios instancijos teismui aiškinant ir taikant Įstatymą. LVAT vertinimu, Įstatymas, susidedantis iš atskirų dalių, yra vientisas teisės aktas ir jo nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos ne izoliuotai, o sistemiškai, kartu su kitomis Įstatymo nuostatomis. Atskleidžiant teisės normų turinį bei prasmę, paprastai nepakanka taikyti vien lingvistinį aiškinimo metodą. Atskleisti teisinio reguliavimo esmę galima išsiaiškinus įstatymo paskirtį, jo reguliuojamų santykių pobūdį ir apimtį, reguliavimo ypatumus ir kitą. Aiškinant įstatymo normas, svarbus veiksnys yra ir įstatymų leidėjo intencijos, dėl kurių buvo priimtas įstatymas.

LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad aiškinant Įstatymo 27 straipsnį, atsižvelgiant į įstatymų leidėjo intencijas, asmenų, siekiančių įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, atžvilgiu yra pagrįsta remtis Įstatymo 38 ir 39 straipsniuose įtvirtinta taisykle dėl kitos valstybės pilietybės atsisakymo išreikšto notarine tvarka ir tą taisyklę taikyti sprendžiant Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimą pagal Pilietybės įstatymo 27 straipsnį.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o atsakovo apeliacinis skundas atmestas.

2017 m. liepos 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4287-556/2017

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04354-2016-8

Procesinio sprendimo kategorija 10.1

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.1. Apmokestinimo teisinio reglamentavimo taikymo principai

Dėl mokesčių administratoriaus pareigos padėti mokesčių mokėtojams įgyvendinti savo teises ir atlikti pareigas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl mokesčių administratoriaus nurodymo nurašyti mokesstinę nepriemoką iš mokesčių mokėtojo sąskaitos (sąskaitų), kuriuo remiantis iš pareiškėjos sąskaitos buvo nurašyta 1 605,45 Eur suma. Pareiškėja teigė, kad šis nurodymas turėjo esminių trūkumų ir prieštaravo

Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, riboja mokesčių mokėtojo teisę žinoti, koks mokestis yra išieškomas, nes jame nebuvo jokios informacijos apie nepriemokos susidarymo pagrindus, o mokesčių administratorius netinkamai taikė Mokesčių administravimo įstatymo nuostatas. Be to, pareiškėja pažymėjo, jog 2014 m. balandžio 24 d. ji pateikė gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) deklaraciją už 2013 m. mokestinį laikotarpį, o 2014 m. balandžio 28 d. į mokesčių administratoriaus banko sąskaitą pervedė 1 439,12 Eur (4 969 Lt) GPM, mokėjimo paskirtyje nurodant „pajamų mokestis už 2013 m.“ bei įmokos kodą „1411“. Pareiškėja taip pat 2015 m. balandžio 16 d. Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikė GPM deklaraciją už 2014 m. mokestinį laikotarpį, o 2015 m. gegužės 5 d. į mokesčių administratoriaus banko sąskaitą pervedė 1 362,49 Eur GPM, mokėjimo paskirtyje nurodant „pajamų mokestis už 2014 m.“ bei įmokos kodą „1441“. Šiuo aspektu atsakovas (mokesčių administratorius) pabrėžė, kad pareiškėjai 2014 m. balandžio 20 d. mokant GPM ir vietoje įmokos kodo „1441“ klaidingai nurodžius įmokos kodą „1411“, jos įmoka nebuvo įskaityta. Atsakovo teigimu, pareiškėjai klaidingai nurodžius įmokos kodą, mokesčių administratorius neturėjo prievolės be pareiškėjos prašymo automatiškai įskaityti deklaruojamą prievolę. Kadangi 2014 m. balandžio 28 d. pareiškėja 4 969 Lt sumą pervedė klaidingu kodu, mokesčių administratoriaus teigimu, liko GPM skola už 2013 m.

Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad minėtas nurodymas turėjo esminių trūkumų (sprendimas iš esmės buvo nemotyvuotas, neaiškus, neįvertintos aplinkybės dėl pareiškėjos atliktų mokėjimų), jį panaikino. Atsakovas apeliaciniame skunde su tokia teismo išvada nesutiko.

LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo vertinimui. Be to, akcentavo, kad mokesčių administratorius *inter alia* turi vadovautis protingumo ir teisingumo kriterijais ir atsižvelgti į tai, kad vienas iš jo pagrindinių uždavinių – padėti mokesčių mokėtojams įgyvendinti savo teises ir atlikti pareigas (Mokesčių administravimo įstatymo 19 str. 1 d. 1 p.). Nagrinėtu atveju iš ginčyto nurodymo ir prie jo pridėtos prievolių ataskaitos nebuvo aišku, ar mokesčių administratorius, priimdamas minėtą nurodymą, apskritai įvertino aplinkybę, jog pareiškėja 2014 m. balandžio 28 d. ir 2015 m. gegužės 5 d. į mokesčių administratoriaus surenkamąsias sąskaitas buvo įmokėjusi atitinkamas pinigų sumas, kas, esant tokioms faktinėms aplinkybėms, kaip šioje byloje, turėtų būti padaroma, taip pat neaišku, ar pareiškėjai buvo skirtos mokestinės baudos, už kokius laikotarpius paskaičiuoti delspinigiai ir pan., todėl teismas neturėjo galimybės tinkamai įvertinti minėto nurodymo teisėtumo ir pagrįstumo.

LVAT atmetė mokesčių administratoriaus apeliacinį skundą ir pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2017 m. liepos 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1805-575/2017

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05273-2015-8

Procesinio sprendimo kategorija 12.6.3

[Prieiga internete](#)

12.3. Turto ir mokesčių deklaravimas

Dėl mokesčių administratoriaus privalomojo nurodymo patikslinti mokesčio deklaraciją

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl vietos mokesčių administratoriaus nurodymo, kuriuo pareiškėjai buvo nurodyta per 10 dienų nuo nurodymo įteikimo patikslinti GMP308 „Metinę pajamų deklaraciją“ už 2011 m. pagal išsiųstus pranešimus. Konkrečiai mokesčių administratorius davė privalomąjį nurodymą pareiškėjai patikslinti pateiktą Metinę pajamų deklaraciją, atsižvelgdamas į tai, jog deklaruota neteisinga parduoto turto įsigijimo kaina.

Šiuo klausimu LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, mokėtinus mokesčius mokesčių mokėtojas deklaruoja savarankiškai pateikdamas deklaraciją ir preziumuojama, kad mokesčio deklaracijoje nurodyti duomenys yra teisingi. Mokesčių administratoriui įstatymas suteikia teisę duoti privalomus vykdyti nurodymus, tačiau minėti nurodymai negali būti įpareigojantys mokesčių mokėtoją pakeisti pateiktoje deklaracijoje apskaičiuotas mokėtinų mokesčių sumas. Tokiu atveju, jei mokesčių administratorius nesutinka su mokesčių apskaičiavimu, Mokesčių administravimo įstatymas numato teisę mokesčių administratoriui atlikti mokestinį tyrimą, po kurio jis gali įteikti pranešimą mokesčių mokėtojui nurodydamas nustatytus trūkumus ar prieštaravimus bei pasiūlydamas jų pašalinimo

būdus. Jei minėti trūkumai nepašalinami, tai yra pagrindas, be kita ko, mokesčių administratoriui pradėti mokestinį patikrinimą.

Apžvelgiamoje byloje LVAT teisėjų kolegija, vertindama ginčytą nurodymą, sprendė, kad tokio pobūdžio privalomasis nurodymas negalėjo būti duodamas, nes jis susijęs ne su formaliais mokesčių mokėtojo pateiktos deklaracijos trūkumais, tačiau su atitinkamo mokesčio apskaičiavimu. Deklaracijos pateikimas yra savarankiškas mokesčių mokėtojo veiksmas, todėl mokesčių administratorius negali priversti mokesčių mokėtojo deklaracijoje nurodyti sumas, su kuriomis mokesčių mokėtojas nesutinka. Mokesčių administratorius, manantis, jog deklaracijoje pateiktas mokesčio apskaičiavimas nėra teisingas, turi ne duoti privalomą vykdyti nurodymą, už kurio nevykdymą yra numatyta administracinė atsakomybė, o pasinaudoti pirmiau aptartais Mokesčių administravimo įstatymo numatytais būdais, suteikiančiais teisę mokesčių administratoriui apskaičiuoti papildomas mokėtinų mokesčių sumas.

Kaip pažymėjo LVAT, Mokesčių administravimo įstatymo 33 straipsnio 7 punkte nustatyta mokesčių administratoriaus teisė, atliekant jam pavestas funkcijas, duoti mokesčių mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus (atvykti pas mokesčių administratorių; duoti nurodymus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo, turto bei pajamų deklaravimo bei apskaitos tvarkymo klausimais) yra procedūrinio pobūdžio priemonė, todėl ja negali būti išspręstas klausimas dėl atitinkamo mokesčio apskaičiavimo. Šioje įstatymo nuostatoje įtvirtinta mokesčių administratorius teisė, atliekant jam pavestas funkcijas, duoti mokesčių mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus negali būti suprantama kaip teisė nustatyti mokesčių mokėtojui jo mokestinę prievolę, kai sprendžiamas klausimas dėl mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės atsiradimo pagal įstatymą (mokesčių mokėtojui savarankiškai deklaruoju mokėtiną mokestį). Mokesčių administratorius gali spręsti dėl mokestinės prievolės nustatymo kitu pagrindu – administraciniu sprendimu, kuriuo mokesčių administratorius apskaičiuoja mokėtinus į biudžetą mokesčius po atlikto mokestinio patikrinimo. Tokio sprendimo teisėtumas galės būti patikrintas išnagrinėjus mokestinį ginčą.

LVAT tenkino pareiškėjos apeliacinį skundą ir pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino bei priėmė naują sprendimą – ginčytą nurodymą panaikino.

2017 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-202-602/2017

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01530-2015-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 12.2.7; 12.3; 57.1.1

[Prieiga internete](#)

12.13. Gyventojų pajamų mokestis

12.13.3. Gyventojų pajamų mokesčio apskaičiavimas, mokėjimas, grąžinimas

11.13.3.1. A klasės pajamos

Dėl pareigos įvykdyti mokestinę prievolę nuo A klasės gyventojų pajamų paskirstymo tarp mokesčio mokėtojo ir mokestį išskaičiuojančio asmens

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjo iš jo kartu su kitais asocijuotais asmenimis kontroliuojamų Lietuvos vienetų gautų pajamų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM) bei privalomojo sveikatos draudimo ir kitų susijusių sumų mokėjimo. Šias sumas mokesčių administratorius apskaičiavo konstatavęs, kad pareiškėjas su jo kontroliuojamais vienetais sudarė paskolų sutartis išimtinai siekdamas mokestinės naudos, todėl, taikydamas turinio viršenybės prieš formą principą ir remdamasis Mokesčių administravimo įstatymo 69 straipsnio 1 dalimi, vertino, jog pagal šias sutartis pareiškėjo gautos palūkanos iš tikrųjų buvo kitos iš Lietuvos vienetų gautos A klasės gyventojų (pareiškėjo) pajamos apmokestinimo GPM tikslais.

Mokestinį ginčą nagrinėjusios institucijos, įskaitant LVAT, sutiko su mokesčių administratoriaus vertinimu, kad minėtos paskolų sutartys buvo sudarytos siekiant vienintelio tikslo – gauti mokestinę naudą, bei, kad apmokestinimo tikslais šios pajamos laikytinos kitomis A klasės pajamomis.

Pareiškėjas (mokesčių mokėtojas) teigė, kad tokiu atveju pareiga išskaičiuoti ir į biudžetą sumokėti mokesčius nuo A klasės pajamų teko ne jam, o šias sumas išmokėjusiam Lietuvos vienetui.

Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija priminė, kad pagal bendras taisykles, įtvirtintas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPM įstatymas) 23 straipsnio 1 dalyje (2003 m. lapkričio 25 d. įstatymo

Nr. IX-1848 redakcija), pareiga apskaičiuoti ir sumokėti GPM iš A klasės pajamų tenka šį mokestį išskaičiuojančiam asmeniui (nagrinėtu atveju – pareiškėjui sumas išmokėjusioms bendrovėms).

Ginčo atveju mokesčių administratorius sprendimą nesilaikyti (nukrypti) nuo įstatymų leidėjo nustatytos taisyklės iš esmės grindė argumentu, jog nustačius Mokesčių administravimo įstatymo 69 straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes, prievolė apskaičiuoti ir sumokėti mokestį tenka mokesčio mokėtojui, o ne mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.

Tačiau LVAT tokią mokesčių administratoriaus poziciją pripažino nepagrįsta, priminęs, kad teismų praktikoje (pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. lapkričio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-715/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 26, 2014 m.; 2016 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-153-438/2016) **nepripažįstama, jog vien nustatymas, kad atitinkamų mokestinių teisinių santykių kvalifikavimui reikšmingi mokesčio mokėtojo sandoris, ūkinė operacija ar bet kokia jų grupė buvo sudaryti turint (vienintelį) tikslą gauti mokestinę naudą, savaime eliminuoja mokestį išskaičiuojančio asmens pareigą nuo gyventojo A klasės pajamų išskaičiuoti ir jį biudžetą sumokėti atitinkamas mokesčių bei kitų privalomųjų įmokų sumas.** Nei Mokesčių administravimo įstatymo 10 straipsnis, nei šio įstatymo 69 straipsnio 1 dalis savaime nesuteikia teisės atitinkamas mokestines prievoles paskirstyti kitiems asmenims, nei tiems, kurie eksplicitiškai nurodyti atitinkamo mokesčio įstatyme. Kita vertus, nesant mokesčių įstatymuose nustatytų specialių nuostatų, taikant Mokesčių administravimo įstatymo 10 straipsnyje įtvirtintą turinio viršenybės prieš formą principą ir (ar) mokėtinus mokesčius apskaičiuojant pagal to paties įstatymo 69 straipsnio 1 dalyje nustatytas taisykles, **mokesčių teisės aktuose nustatyta mokestį išskaičiuojančio asmens prievolė išskaičiuoti mokesčių mokėtojo mokestį ir jį sumokėti jį biudžetą gali būti perkelta atitinkamo mokesčio įstatyme nurodytam mokesčio mokėtojui tuo atveju, jei toks neperkėlimas pažeistų mokesčių mokėtojų lygybės, teisingumo, visuotinio privalomumo, sąžiningumo principus ir (ar) neatitiktų protingumo bei teisingumo kriterijų, kurių turi būti paisoma ir mokesčių administratoriui administruojant mokesčius.** Šis vertinimas atliekamas, atsižvelgiant į konkrečiame mokestiniame santykiyje susiklosčiusias individualias aplinkybes. **Galimybė reikalauti mokestinės prievolės, kylančios iš A klasės gyventojo pajamų, įvykdymo tiesiogiai iš mokesčio mokėtojo, o ne iš mokestį išskaičiuojančio asmens, yra administracinių teismų praktikoje pripažįstama išimtis iš bendros taisyklės, įtvirtintos GPM įstatymo 23 straipsnyje. Ši išimtis gali būti taikoma tik išskirtiniais atvejais.**

Vertindama, ar nagrinėtu atveju nurodymas įvykdyti ginčo mokestines prievoles pagrįstai buvo duotas pareiškėjui (mokesčių mokėtojui), o ne mokestį išskaičiuojantiems asmenims (lėšas išmokėjusioms bendrovėms), LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjas (mokesčio mokėtojas) ginčui aktualiu laikotarpiu buvo ne tik minėtų bendrovių (mokestį išskaičiuojančių asmenų) akcininkas, bet ir kartu su kitais asocijuotais asmenimis kontroliavo šiuos vienetus, galėjo daryti ir – vertinant ginčui aktualias aplinkybes – darė įtaką bendrovių sprendimams. Be to, palūkanų forma išmokant ginčo pajamas, buvo veikiamas išimtinai pareiškėjo (akcininko) interesais. Pastarosios aplinkybės ir pareiškėjo galimybės kartu su kitais asocijuotais asmenimis kontroliuoti (daryti įtaką) aptariamų bendrovių veiklą kontekste svarbu buvo ir tai, kad ginčo pajamos buvo išmokėtos iš bendrovių veiklos lėšų, t. y. šios sumos nebuvo lėšos, kurios pagal nacionalinius įstatymus gali būti išmokamos Lietuvos vieneto dalyviams, veikiantiems kaip tokiems (nagrinėtu atveju pripažinta, jog ginčo pajamos nebuvo, pvz., dividendai, įnašų grąžinimas teisės aktuose numatytais atvejais ar kt.). Todėl LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, šių aplinkybių visuma, jas vertinant minėto sąžiningumo ir mokesčių visuotinio privalomumo reikalavimų, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijų aspektu, neabejotinai sudarė pakankamą pagrindą teigti, kad pareiškėjas negalėjo remtis minėtomis GPM įstatymo 23 straipsnio nuostatomis, siekdamas nevykdyti apskaičiuotų mokestinių prievolių.

Pareiškėjo apeliacinis skundas buvo atmestas ir pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

Dėl iš Lietuvos išvykusio buvusio mokesčių mokėtojo pareigos pranešti Lietuvos mokesčių administratoriui apie jo gyvenamosios vietos pasikeitimą

Apžvelgiamoje byloje, be kita ko, buvo sprendžiamas klausimas dėl mokestinį ginčą nagrinėjusių institucijų, įskaitant pirmosios instancijos teismą, vertinimo, jog pareiškėjas elgėsi aplaidžiai (nerūpestingai) ir nesąžiningai, nes neinformavo Lietuvos mokesčių administratoriaus apie jo naują gyvenamąją vietą (pareiškėjas, deklaruodamas išvykimą iš Lietuvos gyventi į kitą valstybę, vėliau persikėlė gyventi dar į kitą). Tokia šių institucijų pozicija iš esmės buvo grindžiama aplinkybe, kad pareiškėjas žinojo (turėjo žinoti), kad

vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 dalimi, mokesčių administratorius mokesčių apskaičiuoti arba perskaičiuoti (mokestinį patikrinimą atlikti) gali už einamuosius ir penkerius praėjusius kalendorinius metus.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nesutiko su tokia pozicija dėl pareiškėjo pareigos informuoti mokesčių administratorių apie pasikeitusią gyvenamąją vietą (adresą). Nesant atitinkamų mokesčių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų, asmuo, nebesantis Lietuvos mokesčių mokėtoju, neprivalo teikti Lietuvos mokesčių administratoriui informacijos apie gyvenamosios vietos (adreso) pasikeitimus; tokia jo pareiga negali būti kildinama ir iš Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 dalies.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. liepos 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-517-442/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01936-2015-0

Procesinio sprendimo kategorijos: 9.1.1; 9.1.3; 9.1.5; 9.8.1; 9.10

[Prieiga internete](#)

12.15. Pridėtinės vertės mokesčiai

12.15.5. Pridėtinės vertės mokesčio atskaita

12.15.5.3. Teisės į pridėtinės vertės mokesčio atskaitą paneigimas

Dėl mokesčių administratoriaus pareigos įrodyti apmokestinamojo asmens žinojimą (galėjimą žinoti) apie dalyvavimą į sukčiavimą įtrauktame sandoryje siekiant paneigti teisę į PVM atskaitą, kai realiai sandoris neįvyko ar nėra tiesioginio ryšio tarp įsigytų prekių (paslaugų) ir šio asmens apmokestinamos veiklos

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl mokesčių administratoriaus sprendimo, kuriuo buvo paneigta pareiškėjo teisė į PVM atskaitą. Pirmosios instancijos teismas panaikino mokesčių administratoriaus sprendimą, iš esmės teigdamas, kad ginčo atveju siekdamas paneigti pareiškėjo teisę į PVM atskaitą, mokesčių administratorius privalėjo įrodyti mokesčio mokėtojo sukčiavimą arba žinojimą (galėjimą žinoti) apie dalyvavimą į sukčiavimą įtrauktame sandoryje.

Šiuo klausimu LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad teisė atskaityti apskaičiuotą PVM paprastai siejama su apmokestinamojo sandorio faktiniu įvykdymu. Kaip yra konstatavęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, pagal PVM direktyvos sistemą apmokestinimo momentas, PVM apskaičiavimas ir galimybė atskaityti yra susiję su realiu prekių pristatymo arba paslaugų atlikimo įgyvendinimu.

Bendra PVM sistema draudžia galimybę atskaitos srityje atsižvelgti į neįvykdytus sandorius, nes pagal šią sistemą apmokestinimo momentą ir dėl to teisę į atskaitą lemia realus sandorio įgyvendinimas (pvz., žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2005 m. gegužės 26 d. sprendimo byloje *António Jorge, C-536/03*, 25–27 p. ir rezoliucinę dalį).

Tai reiškia, jog apmokestinamojo asmens teisė į PVM atskaitą gali būti pripažinta, tik jei prekės realiai jam buvo patiektos ar paslaugos realiai suteiktos, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos ir atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas.

LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, kad skirtingai nei vertino pirmosios instancijos teismas, klausimai dėl teisės į PVM atskaitą siekiančio realizuoti apmokestinamojo asmens sukčiavimo ar piktnaudžiavimo Europos Sąjungos teise, taip pat žinojimo (turėjimo žinoti) apie dalyvavimą į sukčiavimą įtrauktame sandoryje tampa aktualūs tik tais atvejais, kai prekių tiekimas realiai įvyko. Šie klausimai, kiek tai susiję su teisės į PVM atskaitą realizavimu, tampa neaktualūs tais atvejais, kai nėra tiesioginio ryšio tarp įsigytų prekių ar paslaugų ir teisės į PVM atskaitą siekiančio įgyvendinti apmokestinamojo asmens apmokestinamųjų sandorių ar jo apmokestinamos veiklos. Minėtų aplinkybių, be kita ko, nurodytų centrinio mokesčių administratoriaus sprendime bei šios proceso šalies teiktuose procesiniuose dokumentuose, pirmosios instancijos teismas iš esmės nevertino.

Iš ginčyto atsakovo sprendimo buvo matyti, kad centrinis mokesčių administratorius teigė, jog prekės ar paslaugos nebuvo įsigytos. Byloje taip pat buvo duomenų apie tai, kad, net ir pripažinus, jog prekės ar paslaugos (jų dalis) realiai buvo įgytos, galbūt nebuvo tiesioginio ryšio tarp šių prekių (paslaugų) ir pareiškėjo apmokestinamųjų sandorių (ekonominės veiklos). Apygardos administracinio teismo pareiga yra tuos argumentus patikrinti ir įvertinti įrodymus, kas šioje byloje nebuvo padaryta. Atsižvelgiant į tai, nagrinėtu atveju buvo pagrindas šio teismo sprendimą pripažinti nepagrįstu ir mokestinį ginčą grąžinti Vilniaus apygardos administraciniam teismui nagrinėti iš naujo.

2017 m. liepos 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1923-575/2017
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-06066-2015-9
Procesinio sprendimo kategorijos: 12.15.1; 12.14.1.

[Prieiga internete](#)

18. Nuosavybės teisių atkūrimas

18.6. Valstybės išperkamas nekilnojamas turtas

18.6.1. Valstybės išperkama žemė

18.6.1.5. Kita valstybės išperkama žemė

Dėl valstybės įmonės pripažinimo valstybės organizacija, sprendžiant klausimą dėl žemės, į kurią siekiama atkurti nuosavybės teises, priskyrimo valstybės išperkamai žemei

Apžvelgiamoje byloje prokuroras, ginantis viešąjį interesą, be kita ko, siekė panaikinti sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo dalis, kuriomis atsakovams natūra buvo atkurtos nuosavybės teisės į po valstybės įmonės Alytaus miškų urėdijos priklausančiais pastatais buvusią žemę. Pareiškėjas teigė, kad ši žemė buvo priskiriama valstybės išperkamai žemei pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (toliau – Atkūrimo įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 2 punktą (1999 m. gegužės 13 d. įstatymo Nr. VIII-1181 redakcija), numatantį, kad „žemė <...> išperkama valstybės ir už ją atlyginama <...>, jeigu ji kaimo vietovėje ir po 1995 m. birželio 1 d. miestams priskirtoje teritorijoje pagal įstatymus yra užimta: <...> valstybinių įstaigų ir organizacijų bei visuomeninės paskirties pastatams ir įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų sklypų <...>“.

Dėl valstybės įmonių priskyrimo valstybinėms įstaigoms ar organizacijoms nurodytos įstatymo nuostatos taikymo prasme LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad Atkūrimo įstatyme nėra konkrečiai įvardytos juridinių asmenų, kurių valdomiems pastatams ir įrenginiams eksploatuoti reikalingi sklypai yra valstybės išperkami, teisinės formos. Įstatymų leidėjas šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtino bendro pobūdžio formuluotę – „valstybinės įstaigos ir organizacijos“, šių sąvokų turinys nėra eksplicitiškai pateiktas. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija paminėjo ir tai, kad Konstitucinis Teismas yra pripažinęs, jog natūra gali būti negrąžinamas ir tas iki neteisėtos nacionalizacijos ar kitokio neteisėto nusavinimo asmeniui nuosavybės teise priklausęs turtas, kuris yra būtinas visuomenės poreikiams (Konstitucinio Teismo 2008 m. gegužės 20 d., 2014 m. spalio 30 d. nutarimai). Savininko teisėtas lūkestis atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nereiškia, kad visais atvejais nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą turi būti atkurtos tokį turtą grąžinant natūra. Galimos ir tokios teisinės situacijos, kai buvusiems savininkams nėra grąžinamas natūra toks išlikęs nekilnojamas turtas, kuris yra būtinas visuomenės poreikiams (Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimas).

Pasak LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, šios oficialios konstitucinės doktrinos kontekste analizuojant ginčo teisiniams santykiams taikytiną Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktą (1999 m. gegužės 13 d. įstatymo Nr. VIII-1181 redakcija) galima teigti, kad valstybės įstaigų ir organizacijų statinių eksploatavimui reikalingų žemės sklypų priskyrimas valstybės išperkamai žemei nėra savitikslis. Akivaizdu, jog toks įstatymų leidėjo pasirinktas teisinis reguliavimas siejamas su visuomenės poreikio (valstybės, viešojo intereso), kuris tenkinamas valstybės įstaigų ir organizacijų atliekamomis funkcijomis (vykdoma veikla), užtikrinimu. Atkreiptas dėmesys ir į tai, kad nesant atitinkamų įstatymų nuostatų, lingvistine prasme sąvoka „valstybės organizacija“ („<...> žmonių, visuomeninių grupių, valstybių, turinčių bendrą veikimo programą, sąjunga; valstybinė <...> arba visuomeninė įstaiga, struktūra <...>“, Lietuvių kalbos žodyno elektroninio varianto pirmas leidimas, prieiga internete: www.lkz.lt) iš esmės gali būti vertinama, kaip reiškianti juridinius asmenis, kurių steigėjas (savininkas) yra valstybė (valstybės institucijos, įstaigos). Be to, atsižvelgiant į prieš tai paminėtą aptariamo teisinio reguliavimo paskirtį (tikslus), sąvoka „valstybės organizacija“ Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkto (1999 m. gegužės 13 d. įstatymo Nr. VIII-1181 redakcija) taikymo prasme apima tik tuos juridinius asmenis, kurių steigėjas (savininkas) yra valstybė, kurių vykdoma veikla (atliekamos funkcijos) yra skirtos visuomenės poreikiams (valstybės, viešajam interesui) užtikrinti (tenkinti).

Toks vertinimas pirmiausia atitinka nacionalinės teisės sistemoje įtvirtintą viešojo juridinio asmens sąvoką, apibrėžtą Civilinio kodekso 2.34 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią viešieji juridiniai asmenys yra

valstybės ar savivaldybės, jų institucijų arba kitų asmenų, nesiekiančių naudoti sau, įsteigti juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus (valstybės ir savivaldybės įmonės, valstybės ir savivaldybės įstaigos, viešosios įstaigos, <...>).

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo (toliau tekste remiamasi 2003 m. gruodžio 16 d. įstatymo Nr. IX-1895 redakcija, išskyrus atskirai nurodytus atvejus) 2 straipsnio 1 dalį, valstybės įmonė yra iš valstybės turto įsteigta arba įstatymų nustatyta tvarka valstybei perduota įmonė, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei ir jos įgytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise. To paties straipsnio 3 dalyje įtvirtintas valstybės įmonės, kaip viešojo juridinio asmens (Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo 2 str. 4 d.) tikslas – teikti viešąsias paslaugas. Svarbu paminėti ir tai, kad pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, įmonei įmonės savininko perduotas ir įmonės įgytas turtas nuosavybės teise priklauso įmonės savininkui.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad sąvoka „valstybės organizacija“ aptariamose Atkūrimo įstatymo nuostatos taikymo prasme apima ir valstybės įmonę, kuri atitinkamame žemės sklype esančius ir jos valdomus pastatus ir (ar) kitus statinius naudoja visuomenės poreikiui (valstybės, viešajam interesui) užtikrinti (tenkinti).

Nagrinėtu atveju LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Miškų įstatymo 2 straipsnio 14 dalį (2003 m. gruodžio 18 d. įstatymo Nr. IX-1925 redakcija), miškų urėdija yra valstybės įmonė, patikėjimo teise valdanti, naudojanti valstybinius miškus ir jais disponuojanti įstatymų nustatyta tvarka, taip pat vykdanči juose kompleksinę miškų ūkio veiklą ir kitą įmonės įstatuose numatytą veiklą. Kompleksinė miškų ūkio veikla, kurią vykdyti įstatymų leidėjas yra pavedęs *inter alia* miškų urėdijoms, to paties straipsnio 16 dalyje (2001 m. balandžio 10 d. Nr. IX-240) apibrėžiama, kaip „veikla, apimanti miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miškų išteklių naudojimą ir prekybą mediena bei miško ištekliais“. Pastaruoju aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo ir tai, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra akcentavęs, jog miškai yra ypatingi nuosavybės teisės objektai, kurių apsaugos, racionalaus naudojimo ir gausinimo užtikrinimas – tai viešasis interesas, kurį garantuoti yra valstybės konstitucinė priedermė (šiuo klausimu žr. Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d., 2007 m. birželio 27 d. nutarimus). Tai reiškia, kad minėta miškų urėdijų veikla, be kita ko, neabejotinai yra susijusi su viešojo intereso užtikrinimu.

Šiomis aplinkybėmis, be kita ko, įvertinusi valstybės įmonės Alytaus miškų urėdijos įstatų turinį, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad buvo pagrindas šią valstybės įmonę pripažinti „valstybės organizacija“ Atkūrimo įstatymo taikymo prasme.

Toliau LVAT išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog vien tam tikro statinio (valdomo (naudojamo) valstybės įstaigos ar organizacijos) buvimas negali lemti žemės grąžinimo ar negrąžinimo natūra – jį lemia realus ir pagrįstas visuomenės poreikis būtent tai konkrečiai žemei, kuris negalėtų būti patenkintas tos žemės negrąžinus. Visuomenės poreikių, dėl kurių vykdančią restituciją, tam tikras turtas nėra grąžinamas natūra, bet yra valstybės išperkamas, samprata yra daug platesnė negu Konstitucijos 23 straipsnio 3 dalyje vartojamos sąvokos „visuomenės poreikiai“ turinys (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2007 m. liepos 5 d. nutarimą). Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, susipažinusi su bylos medžiaga, įvertinusi ginčo statinių naudojimo aplinkybes, konstatavo, jog nagrinėtu atveju egzistavo tiesioginis ryšys tarp valstybės įmonės Alytaus miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų ginčo statinių ir šio subjekto vykdytos (vykdomos) veiklos, susijusios su minėtu viešuoju interesu (visuomenės poreikiais).

Šiomis aplinkybėmis atsakovo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo prokuroro, ginančio viešąjį interesą, prašymas buvo tenkintas, paliktas nepakeistas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-818-525/2017

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-01144-2015-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 18.4.1; 18.6.5

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.1. Priėmimas į valstybės tarnybą

Dėl priėmimo į valstybės tarnybą procedūros atšaukimo

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo sprendimo atsisakyti priimti pareiškėją į Krašto apsaugos ministerijos Personalo departamento Personalo administravimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (toliau – ginčo pareigos, pareigybė).

Byloje nustatyta, kad 2016 m. gruodžio 6 d. atsakovas pateikė prašymą Valstybės tarnybos departamentui (toliau – VTD) skelbti konkursą į laisvas ginčo pareigas. VTD, vadovaudamasis Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 2 dalies nuostatomis¹, 2016 m. gruodžio 8 d. Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje pakeitė atsakovo prašymo būseną į „Prašymas pristabdytas. Vyksta pareigų siūlymas“ ir pradėjo pareigų siūlymo procedūrą. 2016 m. gruodžio 8 d. VTD pasiūlė ginčo pareigas aštuoniems buvusiems valstybės tarnautojams, iš kurių šias pasiūlytas pareigas sutiko užimti tik viena pareiškėja. VTD, atsižvelgęs į buvusios valstybės tarnautojos pareiškėjos sutikimą eiti pasiūlytas pareigas, 2016 m. gruodžio 14 d. atsakovui išsiuntė raštą, kuriame nurodė per 14 kalendorinių dienų nuo šio pranešimo gavimo suorganizuoti pokalbį, siekiant patikrinti buvusios valstybės tarnautojos gebėjimus atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, ir elektroniniu paštu informuoti VTD apie buvusios valstybės tarnautojos paskyrimą į pasiūlytas pareigas, jeigu ji būtų paskirta, bei apie buvusios valstybės tarnautojos nepriėmimą į pareigas, jeigu ji būtų nepaskirta.

Pareiškėja 2017 m. sausio 19 d. kreipėsi raštu į VTD ir informavo, kad 2016 m. gruodžio 29 d. įvyko pokalbis Krašto apsaugos ministerijoje, po jo pareiškėja buvo informuota, kad yra tinkama eiti minėtas pareigas, ir paprašyta parašyti prašymą priimti į pareigas nuo 2017 m. sausio 23 d. bei pateikti reikiamus dokumentus. Tačiau atsakovas 2017 m. sausio 18 d. raštu informavo VTD, kad atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2016 m. gruodžio 21 d. pavedimą ir į planuojamą valstybės tarnautojų skaičiaus mažinimą, nusprendė netęsti priėmimo procedūrą į ginčo pareigas bei nurodė 2016 m. gruodžio 6 d. prašymą skelbti valstybės tarnautojo atranką į šias pareigas laikyti negaliojančiu.

Atsakovas 2017 m. sausio 26 d. raštu taip pat informavo pareiškėją, kad įvertinus Ministro Pirmininko 2016 m. gruodžio 21 d. pavedimą ir Krašto apsaugos ministerijos Personalo departamento Personalo administravimo skyriaus vyriausiojo specialisto karjeros valstybės tarnautojo pareigybei priskirtas funkcijas, Krašto apsaugos ministerijoje priimtas sprendimas panaikinti minėtą karjeros valstybės tarnautojo pareigybę, todėl priėmimo procedūros tęsiamos nebus. 2017 m. vasario 1 d. krašto apsaugos ministro įsakymu pareigybė, į kurią pareiškėja 2017 m. sausio 19 d. parašė prašymą priimti nuo 2017 m. sausio 23 d., buvo panaikinta.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad į karjeros valstybės tarnautojo pareigas priimama konkurso būdu ir be konkurso. Be konkurso į karjeros valstybės tarnautojo pareigas gali būti priimama šio įstatymo 16 straipsnio 2, 3, 5 ir 6 dalyse (t. y. atkuriant karjeros valstybės tarnautojo statusą) bei 43 straipsnio 2 ir 3 dalyse (pvz., buvusiam valstybės tarnautojui, atleistam iš pareigų valstybės tarnautojui dėl pareigybės panaikinimo ar sudarius šalių susitarimą dėl valstybės tarnautojo atleidimo), taip pat 15 dalyje (kiti įstatymuose nurodyti atvejai) nurodytais atvejais ir tvarka (11 str. 3 d.).

Pažymėta, kad Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo 24 punktą, pagal kurį konkursą organizuojanti įstaiga konkursą gali atšaukti tik motyvuotu sprendimu ne vėliau kaip likus vienai darbo dienai iki konkurso pradžios, šiuo atveju nėra taikytinas, kadangi šis aprašas reglamentuoja valstybės tarnautojų priėmimo konkurso būdu tvarką, tačiau ne buvusių valstybės tarnautojų bei siekiančių atkurti valstybės tarnautojo statusą priėmimo į tarnybą, kuris vykdomas ne konkurso būdu, tvarką, todėl nėra pagrindo teigti, jog atsakovas, vykdydamas pareiškėjos atrankos į valstybės tarnautojo pareigas procedūras, jas pažeidė.

¹ Buvusiam karjeros valstybės tarnautojui (išskyrus karjeros valstybės tarnautojus, kuriems suėjo 65 metai), atleistam iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo ar sudarius šalių susitarimą dėl karjeros valstybės tarnautojo atleidimo (kai mokama kompensacija šio įstatymo 41 straipsnio 6 dalies 2 punkte nustatytu būdu), taip pat buvusiam pakaitiniam valstybės tarnautojui (išskyrus pakaitinius valstybės tarnautojus, kuriems suėjo 65 metai), pareigas nepertraukiamai ėjusiam ne mažiau kaip dvejus metus ir atleistam iš pareigų dėl negalėjusio eiti pareigų karjeros valstybės tarnautojo sugrįžimo arba atleidimo, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka siūlomos tos pačios ar žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigos. Šis asmuo priimamas į šias pareigas, jeigu jis atitinka bendruosius reikalavimus, keliamus į valstybės tarnautojo pareigas priimamam asmeniui, ir jam siūlomos pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, kurioje siūlomos pareigos, Vyriausybės nustatyta tvarka patikrinus jo gebėjimus atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas. Šie asmenys nėra tikrinami dėl atitikimo šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytiems reikalavimams.

LVAT praktika analogiško pobūdžio bylose (žr., pvz., 2012 m. kovo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-79/2012) patvirtina, jog esant objektyvioms aplinkybėms, gali būti nevykdoma pradėta valstybės tarnautojo priėmimo į valstybės tarnybą procedūra pagal Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 3 dalies bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintų Karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo statuso atkūrimo ir pareigų siūlymo buvusiam karjeros valstybės tarnautojui ir įstaigos vadovui taisyklių reikalavimus, tačiau turi būti visapusiškai ir objektyviai ištirtos ir nustatytos aplinkybės, susijusios su būtinumu priimti sprendimus, kurių pagrindu nevykdoma pradėta valstybės tarnautojo priėmimo į valstybės tarnybą procedūra. Įstaigos vadovas gali atšaukti paskelbtą konkursą, kai yra pasiūlyta buvusiems valstybės tarnautojams užimti valstybės tarnautojo pareigas, nes valstybės ir savivaldybių įstaigos vykdo ne tik priėmimo į valstybės tarnybą funkciją, bet atlieka ir kitas funkcijas pagal savo kompetenciją, vykdo vidaus administravimą, t. y. veiklą, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas) (Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 3 d.). Nustatymas, jog įstaigos vadovas niekada negali priimti įsakymų, susijusių su pasiūlyta pareigybe asmenims, kurie turi įstatymo numatytą garantiją, kai tam yra objektyvios ir svarbios aplinkybės (pvz., ekonominės, aplinkybės, susijusios su būtinais darbo organizavimo pasikeitimais, struktūriniais pertvarkymais, ar panašios aplinkybės), neproporcingai gali suvaržyti institucijos veiklą.

Byloje spręsta, kad atsakovas turėjo diskrecijos teisę priimti ginčytą sprendimą, esant, jo manymu, objektyvioms ir svarbioms aplinkybėms. Vertinant aplinkybes, susijusias su būtinumu priimti tokį sprendimą, pirmiausia, pažymėtina, jog Ministro Pirmininko pavedimas bei planuojamas valstybės tarnautojų skaičiaus mažinimas vertintini kaip reikšmingai pasikeitusios aplinkybės, kurios susijusios su darbo organizavimo pasikeitimais, struktūriniais pertvarkymais, jų pagrindu nebuvo siekiama būtent išvengti vykdyti VTD nurodytų asmenų, kurie sutiko eiti pareigas priėmimo į valstybės tarnybą procedūrą, t. y. negali būti pripažįstamos akivaizdžiai neobjektyviomis ir nesvarbiomis aplinkybėmis.

Pastebėta, kad pareiškėja šioje byloje nekėlė ginčo dėl pareigybės, į kurią pretendavo, panaikinimo, nereiškė reikalavimo panaikinti krašto apsaugos ministro įsakymą, kuriuo, be kita ko, buvo panaikinta ginčo pareigybė, todėl teismas šiuo atveju neturi galimybės peržengti pareiškėjos skundo ribų bei vertinti minėtos pareigybės panaikinimo teisėtumo ir pagrįstumo (įskaitant ir jos panaikinimo būtinumo, realumo ir pan.) klausimą (ABTĮ 80 str. 2 d., 137 str., 140 str.).

Atsižvelgus į išdėstytus argumentus, konstatuota, kad atsakovo sprendimas atsisakyti priimti pareiškėją į ginčo pareigas valstybės tarnybos teisinių santykių, t. y. priėmimo į šias pareigas procedūrų bei atsakovo diskrecijos teisės vykdyti vidaus administravimą įgyvendinimo, prasme laikytas teisėtu ir pagrįstu, todėl pagrindas jį naikinti nenustatytas. Kita vertus, tai neužkertama kelio pareiškėjai kreiptis į teismą dėl galbūt neteisėtų atsakovo veiksmų patirtos žalos atlyginimo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnio pagrindu (ABTĮ 17 str. 1 d. 3 p.).

2017 m. liepos 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-4092-261/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00397-2017-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 21.1; 22.4.4

[Prieiga internete](#)

25. Mokslas ir švietimas

25.7. Aukštojo mokslo studijos

Dėl Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus įgaliojimų

Pareiškėjas kreipėsi su skundu į teismą, prašydamas panaikinti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus (toliau – Kontrolierius) sprendimą ir grąžinti tirti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai (toliau – Tarnyba) ar kitai kompetentingai institucijai pareiškėjo skundą.

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas ginčijo Kontrolierius sprendimą atmesti jo skundą dėl jo žinių įvertinimo motyvacinuose pokalbiuose stojant į Lietuvos sveikatos mokslų universitete (toliau – LSMU) 2015 m. organizuotas šeimos medicinos rezidentūros studijas. Pareiškėjas, kreipdamasis į Tarnybą, iš esmės siekė,

jog būtų peržiūrėti motyvacijos vertinimo rezultatai, tačiau tai pagal teisinį reguliavimą nepriskirtina Kontrolieriaus kompetencijai, todėl ir negalėjo būti priimtas kitokio pobūdžio sprendimas.

Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 patvirtinti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatai (ginčui aktuali redakcija, galiojanti nuo 2014 m. liepos 22 d.) nustato Kontrolieriaus tarnybos uždavinius, funkcijas, teises, pareigas, struktūrą ir darbo organizavimą. Pagal šių nuostatų 2 punktą, Tarnybos veiklos tikslas – užtikrinti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus darbą, jam nagrinėjant skundus ir inicijuojant tyrimus dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimo, prižiūrint, kad nebūtų pažeidžiamos akademinės etikos nuostatos ir procedūros.

Nuostatų II dalies „Kontrolieriaus uždaviniai ir funkcijos“ 13 punkte numatyta, kad Kontrolierius, vykdydamas jam pavestus uždavinius, be kita ko: 1) nagrinėja pareiškėjų skundus ir savo iniciatyva atlieka tyrimus dėl fizinių ir juridinių asmenų veiksmų (veikimo ar neveikimo), kuriais pažeidžiama arba įtariama, kad gali būti pažeista, akademinė etika ir procedūros, pirmiausia akademinio sąžiningumo, akademinės laisvės, mokslo darbų vertinimo nešališkumo, lygių teisių dalyvauti konkursuose, etiškų tarpusavio santykių principai; taip pat skundus dėl mokslo ir studijų institucijų vadovų ir padalinių administracijos vadovų piktnaudžiavimo akademinės etikos ir procedūrų srityje. Nuostatų 21 punkte nustatyta, kad skundas Kontrolieriui pateikiamas, nagrinėjamas ir sprendimas dėl pateikto skundo priimamas Mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka.

LVAT teisėjų kolegija pripažino, kad Kontrolierius pagrįstai pagal įstatymų leidėjo suteiktą kompetenciją tyrė ir vertino tik konkrečias aplinkybes, susijusias su pareiškėjo motyvacinių pokalbių organizavimu ir vykdymu LSMU. Be to, Tarnyba tyrimo metu, atsižvelgusi į pareiškėjo skundo argumentus, vertino ir lygino stojimo į LSMU ir Vilniaus universitetą rezidentūrą reglamentuojančius teisės aktus bei motyvacinių pokalbių vertinimo tvarką. Kontrolierius akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų nenustatė. Teismas, įvertinęs bylos medžiagą, taip pat tokių pažeidimų nenustatė.

Ginčytas Kontrolieriaus sprendimas pripažintas pagrįstu.

2017 m. liepos 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1097-556/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-05013-2015-0

Procesinio sprendimo kategorija 25.8

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTJ nustatyta tvarka

43.5.1.2. Bendrosios kompetencijos teismams, Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui priskirtinos bylos

Dėl UAB „Vilniaus vandenys“ vykdomos viešojo administravimo veiklos

Aptariamoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria pareiškėjo skundą atsisakyta priimti dėl to, kad ginčas yra priskirtinas nagrinėti bendrosios kompetencijos teismui, teisėtumo ir pagrįstumo. Pareiškėjas prašė įpareigoti atsakovą UAB „Vilniaus vandenys“ įstatymų nustatytais terminais ir tvarka išnagrinėti jo 2017 m. kovo 31 d. ir 2017 m. balandžio 4 d. prašymus suteikti informaciją. Pareiškėjas skunde nurodė, kad UAB „Vilniaus vandenys“ vilkina atlikti veiksmus, t. y. pagal pareiškėjo užklausimus nepatikslina, ar UAB „Vilniaus vandenys“ reikalavimui įvykdyti pakanka projekto užsakovo sutikimo, pasirašyto sertifikuotu elektroniniu parašu, ar vis dėl to būtinas tokio sutikimo notarinis patvirtinimas. Be to, UAB „Vilniaus vandenys“ neatsako į pareiškėjo prašymą dėl kitos informacijos suteikimo.

Šiuo atveju buvo vertinama, ar pareiškėjo ir UAB „Vilniaus vandenys“ ginčas yra kilęs viešojo administravimo srityje.

Viešojo administravimo sąvoka yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 2 straipsnio 1 dalyje, kurioje nurodyta, kad viešasis administravimas – tai įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo

kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas.

Pagal VAĮ 4 straipsnį, viešojo administravimo subjektų sistemą sudaro valstybinio administravimo subjektai ir savivaldybių administravimo subjektai. Pagal VAĮ 4 straipsnio 5 dalį, savivaldybių administravimo subjektai – tai savivaldybių institucijos ar įstaigos, jų valstybės tarnautojai ir pareigūnai, savivaldybės įmonės, viešosios įstaigos, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė, asociacijos, įgaliosos atlikti viešąjį administravimą.

UAB „Vilniaus vandenys“ akcijos priklauso 4 akcininkams – Vilniaus miesto, Vilniaus rajono, Švenčionių rajono bei Šalčininkų rajono savivaldybėms. Taigi UAB „Vilniaus vandenys“ savininkės yra 4 savivaldybės. Dėl kitos sąlygos (įgaliojimų atlikti viešąjį administravimą) egzistavimo LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal VAĮ 41 straipsnio 1 dalies 1 punktą, savivaldybės įmonėms ir kitiems viešojo administravimo subjektams viešojo administravimo įgaliojimai, be kita ko, gali būti suteikti įstatymais.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 24 straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkas (valdytojas) ar naudotojas išduoda arba motyvuotai atsisako išduoti prisijungimo sąlygas per 10 darbo dienų nuo statytojo (užsakovo) prašymo išduoti šias sąlygas gavimo dienos. Sprendimas išduoti ar atsisakyti išduoti prisijungimo sąlygas yra administracinio sprendimo priėmimas, todėl tokia subjekto veikla patenka į viešojo administravimo sritį VAĮ 2 straipsnio 1 dalies prasme.

UAB „Vilniaus vandenys“ eksploatuoja Vilniaus miesto, Šalčininkų, Švenčionių ir Vilniaus rajonų vandentiekio bei nuotekų tinklus. UAB „Vilniaus vandenys“, be kita ko, išduoda prisijungimo sąlygas, o tai reiškia, kad šiai įmonei yra suteikti viešojo administravimo įgaliojimai.

Pareiškėjo nurodytas ginčas yra kilęs iš UAB „Vilniaus vandenys“ veiksmų (neveikimo) administracinio sprendimo priėmimo (dėl prisijungimo sąlygų išdavimo) procese, todėl pirmosios instancijos teismas šį ginčą neteisėtai priskyrė civiliniams teisiniams santykiams.

Skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, skundo priėmimo klausimas grąžintas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2017 m. liepos 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-584-756/2017

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01777-2017-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 43.5.1.2; 59.2

[Prieiga internete](#)

43.10. Kiti su teisės kreiptis į teismą ir jos realizavimu susiję klausimai

Dėl pagal paramos sutartį Nacionalinės mokėjimo agentūros išmokėtų sumų išieškojimo

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) ieškiniu teismo prašo iš atsakovės UAB „Statybų vilkai“ priteisti 4 006,89 Eur skolą bei 5 procentų dydžio metines palūkanas, skaičiuojamas nuo 2014 m. spalio 11 d. iki visiško skolos grąžinimo dienos, o atsakovė UAB „Statybų vilkai“ priešieškiniu teismo prašo 2012 m. gruodžio 14 d. paramos sutarties Nr. 3VK-KK-11-1-008275-PR001 nutraukimą pripažinti neteisėtu.

Specialioji teisėjų kolegija nurodė, kad vadovaujantis NMA nuostatais ir Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 1 ir 4 punktais, NMA yra viešojo administravimo subjektas, kuris, vykdydamas jam teisės aktais pavestas funkcijas, veikia viešojo administravimo srityje. 2012 m. gruodžio 14 d. NMA su UAB „Statybų vilkai“ sudarė paramos sutartį, pagal kurią paramos gavėja (atsakovė) įsipareigojo įgyvendinti projektą. Tai, kad dėl paramos skyrimo NMA su paramos gavėja yra sudariusi Paramos sutartį, nereiškia, kad tarp šalių susiklostė civiliniai santykiai ir viešasis administravimas pasibaigė. Sutarties sudarymas yra administruojamų lėšų skyrimo būdas. NMA turi teisę kontroliuoti paramos sutarties vykdymą, o nustačiusi lėšų naudojimo pažeidimus, sustabdyti ir / ar anuliuoti paramos gavėjo teisę naudotis suteikta parama bei inicijuoti suteiktos paramos išieškojimą ar inicijuoti sankcijų taikymą, paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir (arba) pažeidžiant paramos gavimo ir naudojimo sąlygas ir (arba) nesilaikant paramos paraiškoje arba paramos sutartyje numatytų reikalavimų. Todėl šioje byloje kilęs ginčas dėl Agentūros, vykdančios paramos sutarties vykdymo kontrolę, pažeidimų nustatymo bei sankcijų – išmokėtų paramos lėšų susigrąžinimo ir tolesniuose projekto įgyvendinimo etapuose numatytų paramos sumų

neišmokėjimo bei paramos sutarties nutraukimo – paramos gavėjai taikymo inicijavimo yra administracinis ginčas.

Byla teisinga administraciniam teismui.

Specialiosios teisėjų kolegijos 2017 m. liepos 12 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-72/2017

Teismo proceso Nr. 2-48-3-02898-2015-2

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.2.5

[Prieiga internete](#)

57. Bylos nagrinėjimo išlaidos

57.4. Sprendimo dėl išlaidų atlyginimo priėmimas

Dėl žyminio mokesčio grąžinimo, kai jį sumokėjęs byloje suteikiama antrinė teisinė pagalba

Aptariamu atveju buvo vertinamas pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria teismas atsisakė tenkinti pareiškėjos prašymą grąžinti sumokėtą žyminį mokestį, teisėtumas ir pagrįstumas.

Prašymą grąžinti už skundą sumokėtą žyminį mokestį pareiškėja iš esmės grindė aplinkybe, kad Kauno valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu pareiškėjos atstovaujama A. Ž. suteikta 100 proc. apmokama antrinė teisinė pagalba. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos prašymą atmetė motyvuodamas, kad minėtas Kauno valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas priimtas po to, kai buvo išspręstas A. Ž. ir L. Ž. skundo priėmimo klausimas, taip pat tuo, jog ABTĮ nėra normos, pagal kurią žyminis mokestis grąžinamas tais atvejais, kai yra teikiama 100 proc. apmokama valstybės garantuojama antrinė teisinė pagalba.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, nesutiko su šia pirmosios instancijos teismo padaryta išvada.

Byloje nurodyta, kad administracinis teismas, atsižvelgdamas į turtinę fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės padėtį, gali visiškai ar iš dalies atleisti juos nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Prašymas atleisti fizinį asmenį nuo žyminio mokesčio mokėjimo turi būti motyvuotas ir pagrįstas atitinkamais įrodymais (41 str.; ABTĮ 2014 m. liepos 17 d. įstatymo Nr. XII-1051 redakcija). Teismų praktikoje laikomasi pozicijos, kad specialieji įstatymai gali numatyti ir kitus atvejus, kada pareiškėjas yra atleidžiamas nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Pažymėta, jog tokį atvejį nustato Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (2013 m. gegužės 9 d. įsakymo Nr. XII-270 redakcija) 20 straipsnio 1 dalis, kurioje įtvirtinta, kad turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą asmenys, nagrinėjant civilines ir administracines bylas, taip pat baudžiamosiose bylose pareikštus civilinius ieškinius, atleidžiami nuo žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų (išskyrus Civilinio proceso kodekso 88 straipsnio 1 dalies 6 ir 9 punktuose nurodytas bylinėjimosi išlaidas), su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų ir proceso išlaidų Baudžiamojo proceso kodekso 104 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju mokėjimo, atsižvelgiant į šio įstatymo 14 straipsnio 4, 5, 6, 7 ir 8 dalis.

Taigi asmenys, turintys teisę gauti 100 proc. apmokamą antrinę teisinę pagalbą, visais atvejais yra atleidžiami nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Nagrinėtu atveju byloje buvo nustatyta, kad L. Ž. atstovaujama A. Ž. suteikta 100 proc. apmokama antrinė teisinė pagalba administracinėje byloje Nr. I-3233-402/2014. Ginčo dėl šios aplinkybės byloje nebuvo. Pažymėta, kad 100 proc. apmokamos antrinės teisinės pagalbos minėtoje byloje suteikimo fakto niekaip nekeičia sprendimo dėl šios antrinės teisinės pagalbos suteikimo priėmimo data. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, laikyta, kad pareiškėjai L. Ž. ir jos atstovaujama A. Ž. yra atleisti nuo žyminio mokesčio už skundą Kauno apygardos administraciniame teisme išnagrinėtoje administracinėje byloje Nr. I-3233-402/2014 (Nr. I-1536-402/2015) mokėjimo.

ABTĮ (2014 m. liepos 17 d. įstatymo Nr. XII-1051 redakcija) nustatyta, kad sumokėtas žyminis mokestis arba jo dalis grąžinami, kai sumokėta daugiau mokesčio, negu reikia pagal įstatymą (42 str. 1 d. 1 p). Nagrinėtu atveju nustačius, kad pareiškėjai L. Ž. ir jos atstovaujama A. Ž. yra atleisti nuo žyminio mokesčio aptariamoje administracinėje byloje mokėjimo, laikyta, kad L. Ž. 2014 m. rugsėjo 18 d. už skundą šioje byloje sumokėtas 50 Lt (14,48 Eur) žyminis mokestis yra didesnis, nei reikalaujama pagal įstatymą, todėl turi būti jai grąžintas.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, ir klausimas išspręstas iš esmės, grąžinant pareiškėjai jos sumokėtą 14,48 Eur žyminį mokestį.

2017 m. liepos 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-498-822/2017
Teismo proceso Nr. 3-62-3-00921-2014-3
Procesinio sprendimo kategorija 57.4
[Prieiga internete](#)

59. Apeliacinis procesas

59.1. Bylų pagal apeliacinius skundus procesas

59.1.2. Apeliacinio skundo nagrinėjimas ir ribos

Dėl teismo sprendimo priteisti dėl ekonominės krizės neišmokėtą darbo užmokestį pagal Grąžinimo įstatymą, kai apeliacinio skundo nepateikia atsakovas

Klaipėdos apygardos administracinis teismas sprendimu pareiškėjo skundą dėl ekonominės krizės laikotarpiu sumažinto darbo užmokesčio priteisimo tenkino iš dalies: priteisė pareiškėjui iš atsakovo Klaipėdos teritorinės ligonių kasos nuo 2009 m. gegužės 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d. neišmokėtą darbo užmokesčio dalį (21 687,42 Eur) ir išdėstė priteistos sumos mokėjimą: 2016 metais – 1 084,37 Eur, 2017 metais – 4 337,48 Eur, 2018–2020 metais – po 5 421,86 Eur, nuroydamas išmokant darbo užmokesčio nepriemokas, išskaičiuoti valstybinio socialinio draudimo, gyventojų pajamų ir kitus mokesčius, jeigu pagal darbdavio pažymą mokesčiai nebuvo išskaičiuoti, t. y. priteisė darbo užmokestį pagal Grąžinimo įstatyme nustatytą tvarką (dydžius, terminus).

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad tokio pobūdžio byloje, kuriose nagrinėjami reikalavimai priteisti teismo sprendimu per krizę neišmokėtą darbo užmokesčio dalį, skundai atmetami, nes sumažintą darbo užmokestį (atlyginimą) mokėjusiai institucijai Grąžinimo įstatyme jau yra nustatyta pareiga jame įtvirtintomis sąlygomis kompensuoti asmens patirtus praradimus tiek, kiek Konstitucinis Teismas 2013 m. liepos 1 d. nutarime pripažino, jog jie buvo neproporcingi. Tačiau šioje byloje susiklostė išskirtinė teisinė situacija, t. y. pirmosios instancijos teismas iš dalies tenkino skundo reikalavimą. Taigi pirmosios instancijos teismas pats pritaikė Grąžinimo įstatymo 2 straipsnyje įtvirtintą kompensavimo mechanizmą bei pagal jame nustatytą reguliavimą ir Klaipėdos teritorinės ligonių kasos 2016 m. sausio 11 d. pažymoje nurodytus duomenis apskaičiavo ir priteisė pareiškėjui mokėtiną sumą. Šį sprendimą apeliaciniu skundu skundė tik pareiškėjas, siekdamas, kad jam būtų priteista didesnė pinigų suma. Atsakovas byloje nepateikė apeliacinio skundo, o tai reiškia, kad apeliacine tvarka byla nagrinėjama pagal pareiškėjo apeliaciniame skunde nustatytas ribas.

Pareiškėjas neginčijo pagal Grąžinimo įstatymą apskaičiuotos jam grąžintinos darbo užmokesčio nepriemokos sumos apskaičiavimo teismo sprendimu teisingumo. Pirmosios instancijos teismo sprendime nurodytos susidariusios darbo užmokesčio nepriemokos išdėstymo 2016–2020 metais sumos taip pat atitinka Grąžinimo įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatytas proporcijas, nurodant iš pastarųjų išskaičiuoti valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokesčius, jeigu tai dar nebuvo padaryta. Taigi nuo 2009 m. gegužės 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d. susidariusi darbo užmokesčio nepriemokos dalis Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2016 m. birželio 15 d. sprendimu pareiškėjui apskaičiuota, paskirstyta ir priteista laikantis Grąžinimo įstatyme nustatytos tvarkos ir terminų.

Vadovaujantis ABTĮ 136 straipsniu, teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina tiek apskųstosios, tiek neapskųstosios sprendimo dalių teisėtumą ir pagrįstumą, tačiau toks procesinis teisinis reguliavimas nesukuria teisinių prielaidų nepaisyti ginčo ribų, t. y. pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumas ir teisėtumas tikrinami tik ta apimtimi, kuria byla buvo išnagrinėta pirmosios instancijos teisme ir kuri buvo užfiksuota pirmosios instancijos teismo sprendimu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. rugsėjo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁷-747/2007; 2013 m. birželio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸²²-1321/2013 ir kt.).

LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pareiškėjo apeliacinio skundo pagrindą ir suformuluotus reikalavimus, į tai, kad apeliacinio skundo nepadavė atsakovai, vadovaudamasi *non reformatio in peius* (draudimo bloginti skundą padavusio asmens padėti) principu, kuris taikomas nagrinėjant bylas apeliacine tvarka (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gruodžio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1674/2014), nenaikina pirmosios instancijos teismo sprendimo ir palieka jį galioti nepakeistą, o apeliacinį skundą atmeta.

2017 m. liepos 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1707-520/2017

Teismo proceso Nr. 3-63-3-01485-2013-9

Procesinio sprendimo kategorija 22.3

[Prieiga internete](#)
